

Onderwerp Evaluatie grofvuil 2014

Steller A.K. Brinkman

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 10 37 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 4820086

Datum 04-02-2015 Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Bij de behandeling van de gemeentebegroting 2014 heeft uw raad ingestemd met het voorstel om per 2014 grofvuil voortaan niet meer 'gratis' aan huis op te halen. Bewoners die van deze service gebruik maken worden per 2014 geacht hiervoor – los van de afvalstoffenheffing - een kostendekkend tarief te betalen. Met deze maatregel wordt – naast een eerlijker toedeling van kosten ('de vervuiler betaalt') - een structurele kostenbesparing beoogd. Deze is destijds geraamd op in totaal circa € 400.000,=/jaar. Hiervan is € 300.000,= benut om de afvalstoffenheffing in 2014 te verlagen. De overige € 100.000,= is voorsnog gereserveerd binnen de begroting om mogelijk extra benodigde inzet van Stadsbeheer mogelijk te maken (bijvoorbeeld voor het ruimen van extra illegaal aangeboden grofvuil).

Wij hebben u toegezegd de resultaten en bevindingen in 2014 te monitoren en begin 2015 met een evaluatie te komen. Bijgevoegd vindt u de toegezegde evaluatie.

Op grond van de resultaten in 2014 zijn wij van mening dat de maatregel succesvol heeft uitgepakt. Enkele kernresultaten zijn:

- de afvalbrengstations zijn in 2014 ruim 8.100 keer vaker bezocht (+11%).
- In 2014 is ruim 2.200 ton meer afval gebracht naar de afvalbrengstations (+17%). Dit leidt tot een betere scheiding waardoor het afval tegen lagere kosten verwerkt kan worden.
- Het aantal verzoeken om grofvuil aan huis op te halen is in 2014 met ruim 90% gedaald naar 728. Onder de oude 'gratis' regeling lieten jaarlijks zo'n 17.000 adressen gratis grofvuil ophalen.
- In 2014 is nog slechts zo'n 100 ton grof vuil aan huis ingezameld (in 2013 nog ruim 1.700 ton). Het aan huis gemengd ingezamelde grofvuil moet tegen een relatief hoog tarief verwerkt worden.

Een en ander heeft er toe geleid dat de benodigde inzet (en daarmee kosten) van Stadsbeheer sterk is/zijn gedaald.

Ongewenste neveneffecten zoals dumping van grofvuil in de openbare ruimte blijken zich niet in wezenlijk grotere mate voor te doen dan voor 2014 het geval was. Afgelopen jaar heeft Stadsbeheer 257 keer een wat grotere hoeveelheid grofvuil moeten ruimen. Het betreft grofvuil dat niet of lastig door veegploegen van de wijkpost meegenomen kan worden. Gemiddeld ging het om circa 4 - 5 gevallen per week.

In de stadsdelen Zuid, West en Oost is overall het beeld dat zich in 2014 niet meer oneigenlijk aanbod van grof vuil heeft voorgedaan dan in de jaren er voor. In de Binnenstad en met name Oude Wijken lijkt het aantal keer dat kleine hoeveelheden grofvuil in de openbare ruimte worden aangetroffen (bijv. een oude lamp of stoel naast een ondergrondse container) wel enigszins te zijn toegenomen. Het extra aanbod is echter beperkt en beheersbaar.

Op grond van de resultaten in 2014 blijkt de kostenbesparing hoger uit te vallen dan oorspronkelijk geraamd. Ten opzichte van de oude regeling - waarbij bewoners nog twee keer per jaar grofvuil aan huis konden laten halen en dit gefinancierd werd vanuit de afvalstoffenheffing - zijn de kosten voor inzameling en verwerking van grofvuil in 2014 met circa € 425.000/jaar gedaald. De besparing valt daarmee structureel € 125.000/jaar gunstiger uit dan begroot.

Wij stellen voor om de extra besparing die de maatregel structureel oplevert deels te benutten om opruimacties in de wijken te (blijven) ondersteunen. De afgelopen jaren hebben wij - veelal gefinancierd vanuit NLA-budgetten - diverse van dergelijke acties (milieustraten e.d.) mede ondersteund in de aandachtswijken. Met het wegvallen van NLA-middelen per 2015 wordt het organiseren van dit soort acties echter bemoeilijkt voor wijkorganisaties. Door hiervoor structureel een budget beschikbaar te stellen van € 50.000,= per jaar verwachten wij jaarlijks tussen de 10 - 15 van dit soort acties te kunnen blijven ondersteunen.

Wij willen hierbij echter als randvoorwaarde stellen dat - om voor financiële ondersteuning in aanmerking te komen - dergelijke opruimacties nadrukkelijk onderdeel dienen te vormen van breder opgezette participatieinitiatieven op het gebied van de thema's schoon, heel en veilig. Ook zouden wij ons bij voorkeur willen (blijven) focussen op de bestaande aandachtswijken en hotspots rond oud & nieuw.

Door jaarlijks een gelimiteerd budget hiervoor beschikbaar te stellen willen wij mede voorkomen dat er al dan niet in in bepaalde wijken van de stad indirect weer een gratis inzameling voor grofvuil in het leven geroepen wordt.

Op welke wijze en mate waarin ondersteuning van dit soort acties definitief zal worden vormgegeven wordt door ons nog nader onderzocht. Vooralsnog denken wij aan een mogelijke uitbreiding van de bestaande subsidieregeling voor acties als Lentekriebels e.d..

Wij stellen voor om de structurele extra besparing voor het overige (circa €75.000,=/jaar) per 2016 tot uiting te brengen in de afvalstoffenheffing.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Evaluatie grof vuil 2014

Inleiding

Met ingang van 2014 moeten bewoners die grof vuil aan huis laten ophalen hiervoor een kostendekkend tarief betalen. Tot 2014 konden bewoners nog twee keer per jaar 'gratis' een hoeveelheid van maximaal 1,5 m³ grof vuil aan huis laten ophalen. De kosten die hiermee gepaard gingen werden tot 2014 gedekt vanuit de afvalstoffenheffing. In het kader van bezuinigingen is met ingang van 2014 de regeling voor het aan huis laten ophalen van grof vuil gewijzigd. Met de maatregel werd een bezuiniging van € 300.000/jaar beoogd.

Aan de raad is toegezegd dat begin 2015 een evaluatie zal plaatsvinden. Voorliggende rapportage geeft een weerslag van de resultaten en bevindingen over 2014. De evaluatie wordt afgesloten met enkele conclusies en aanbevelingen.

Hoofdconclusie is dat de invoering van een betaalregiem voor grofvuil positief heeft uitgekapt. Zo is de beoogde kostenbesparing (meer dan) gerealiseerd (circa € 425.000,=). De betalingsregeling heeft gezorgd voor een sterke daling van het aantal meldingen voor het halen van grof vuil. Hierdoor zijn de inzamelkosten gedaald. Er is wezenlijk meer grofvuil door bewoners zelf gebracht naar de afvalbrengstations. Daar wordt het door bewoners direct gescheiden waardoor het tegen lagere kosten verwerkt kan worden. Ongewenste neveneffecten zoals een toename van dumping van grofvuil blijken beperkt en beheersbaar.

Resultaten

Doordat hiervoor per 2014 betaald moet worden is het aantal meldingen van bewoners die grofvuil aan huis wilden laten ophalen in 2014 gedaald tot circa 10 – 20 adressen per week. Onder de oude grofvuil regeling werd wekelijks bij 350 – 400 adressen grof vuil aan huis opgehaald. In 2014 totaal is er 728 keer grofvuil tegen betaling aan huis opgehaald (2013: 16.717). Bewoners betalen voor de eerste 1,5 m³ een tarief van € 46,50. Voor elke extra 1,5 m³ geldt een aanvullende toeslag van € 25,=. Bewoners kunnen maximaal 4,5 m³ grof vuil per keer aanbieden. Het gros (84%) van de bewoners laat maximaal 1,5 m³ ophalen.

In 2014 is er 126 ton gemengd grofvuil aan huis opgehaald. Hiervan betrof 27 ton grofvuil dat eind 2013 door bewoners is aangemeld voor inzameling aan huis maar pas begin 2014 kon worden opgehaald. Dit afval is bij wijze van overgangsregeling nog onder de oude voorwaarden ('gratis') opgehaald. De overige 99 ton grofvuil is door bewoners in 2014 aangemeld en is tegen betaling opgehaald. Dit is nog slechts zo'n 6 - 7% van wat er in voorgaande jaren aan huis werd opgehaald (monitor 2013: 1.708 ton). Het aantal aanmeldingen en het tonnage grofvuil zijn daarmee nog iets verder teruggelopen dan verwacht¹.

Door het verminderde aantal verzoeken om grofvuil te halen, is ook de benodigde inzet vanuit Stadsbeheer gedaald. In 2014 vergde deze service circa 5 - 6 uur inzet per week van een inzamelploeg bestaande uit 2 man personeel. Onder de oude regeling vergde het 6 volledige ploegdagen per week (48 uur/week). De benodigde inzet is daarmee niet evenredig teruggelopen met het aantal aanmeldingen. Het wekelijks inzamelen bij een klein aantal verspreid over de hele stad gelegen adressen vergt relatief meer tijd dan voorheen (grotere aantallen per dag binnen een geconcentreerd gebied).

De maatregel stimuleert bewoners om grofvuil zelf weg te brengen naar een van de afvalbrengstations. Daar kan men 4 keer per jaar een hoeveelheid grof afval kostenloos afgeven. Op de afvalbrengstations wordt het afval zo veel mogelijk gescheiden in herbruikbare deelstromen. De

¹ Aanname was dat het aantal aanmeldingen terug zou lopen tot circa 2.000 adressen per jaar (40/week).

gescheiden deelstromen kunnen veelal tegen gunstiger tarieven verwerkt worden dan gemengd grof vuil.

In 2014 is het totale bezoekersaantal van de afvalbrengrstations met 11% toegenomen (+ 8.105 bezoeken). Het afvalaanbod is met 17% toegenomen (+ 2.210 ton). De toename is het sterkst gebleken op het afvalbrengrstation aan de Duinkerkenstraat. Met name in de eerste en de laatste maanden van het jaar hebben meer bewoners de afvalbrengrstations bezocht. De extra bezoekersaantallen zijn binnen de bestaande openingstijden en personele bezetting op de afvalbrengrstations opgevangen.

Inzameling grofvuil		2014	2013	Vershil
Halen aan huis	Aantal verzoeken halen aan huis	728 (*)	16.717	- 94%
	Tonnage grofvuil halen aan huis	99 (*)	1.708	- 94%
	Inzet Stadsonderhoud (ploeguur/wk)	5 – 6 (*)	48	- 88%
Brengr	Bezoekers ABS Duinkerkenstraat (#)	36.369	32.197	+ 13%
	Bezoekers ABS Vinkhuizen	44.615	40.682	+ 10%
	Totaal bezoekers	80.984	72.879	+ 11%
	Ton afval gebracht ABS Duinkerkenstraat (#)	8.962	7.235	+ 24%
	Ton afval gebracht ABS Vinkhuizen	6.263	5.779	+ 8%
	Totaal ton afval	15.225	13.014	+ 17%
<i>Toelichting</i>				
(*) = Exclusief 335 adressen / 27 ton grofvuil dat januari 2014 nog onder de oude (gratis) regeling aan huis is opgehaald.				
#) = Aandeel Groningen o.b.v. verdeling bezoekersaantallen				

Met name de hoeveelheid hout die via de afvalbrengrstations is ingezameld en gescheiden is in 2014 sterk gestegen. Dit is conform de verwachtingen daar in voorgaande jaren het grofvuil dat gemengd aan huis werd ingezameld voor grofweg de helft uit herbruikbaar hout bestond.

Klachten en meldingen

In de eerste maanden van 2014 is een beperkt aantal schriftelijke meldingen (circa 15) over de gewijzigde regeling voor grof vuil binnengekomen. De strekking hiervan was overwegend dat men het tarief te hoog vond en/of dat minima/bewoners die geen auto bezitten vonden dat men te zeer getroffen werd door deze maatregel (niet in staat om te betalen of het afval zelf weg te brengr). Op het totaal aantal bewoners en aansluitingen in de stad is dit aantal uiterst beperkt zoniet verwaarloosbaar te noemen. De betreffende personen hebben allen een reactie ontvangen waarin aangegeven is waarom de maatregel is ingevoerd (bezuiniging) en dat er geen speciale regeling geldt voor bepaalde bewonersgroepen. Daarbij is hen de suggestie gedaan om bij bureu, familie, vrienden e.d. na te gaan of die hen behulpzaam kunnen zijn bij het afvoeren van grofvuil naar een afvalbrengrstation. Het KCC heeft de eerste maanden van 2014 de nodige bewoners aan de telefoon gehad die boos waren over de nieuwe betalingsregeling. Na enkele maanden ebde dat echter ook weg.

Het aantal in Magic geregistreerde meldingen rond grof vuil is in 2014 sterk gestegen. Vóór 2014 werden echter alleen meldingen van bewoners over grofvuil in de openbare ruimte door ons geregistreerd. Omdat dit geen volledig beeld geeft zijn we per 2014 ook de waarnemingen door eigen personeel gaan registreren. De stijging in 2014 is dan ook hoofdzakelijk daarvan het gevolg.

Het aantal meldingen van bewoners over grofvuil is in 2014 met 45% gestegen. Naar verwachting heeft de nieuwe regeling voor grofvuil de focus van bewoners op illegaal grofvuil in de openbare ruimte versterkt en daarmee ook tot extra meldingen geleid. De meldingen betreffen in hoofdzaak kleine hoeveelheden grofvuil die in de openbare ruimte worden aangetroffen en/of naast ondergrondse containers zijn geplaatst.

Met de registratie wordt beoogd een beter beeld te krijgen van eventuele hotspots om daar zo zonnig nadere actie op te kunnen ondernemen. Ook zorgt het er voor dat de verschillende organisatieonderdelen kunnen zien wat de status van een 'dumping' is (is deze bijvoorbeeld al geruimd, is Stadstoezicht er mee bezig, wanneer wordt hij geruimd e.d.).

	2014	2013
Meldingen Magic grofvuil op straat	2.825	889
- Waarvan via KCC (bewoners)	1.268	880
- Waarvan door wijkposten	1.557	9

Beeld in de wijken / illegaal aanbod

Het algehele beeld voor de stad is dat in 2014 er niet wezenlijk meer oneigenlijk aanbod van grofvuil is geweest dan in voorgaande jaren. De hoeveelheden grofvuil en aantallen incidenten met grofvuil in de openbare ruimte zijn vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Teamleiders van de wijkposten Oost, West en Zuid geven aan geen extra aanbod te hebben gemerkt. Dit houdt niet in dat er daar geen oneigenlijk aanbod van grof vuil in de wijken is. Ook in voorgaande jaren werd er namelijk al het nodige in de wijken aangetroffen en door de wijkposten verwijderd.

De teamleiders van stadsdeel Binnenstad en Oude Wijken geven aan wel enig extra aanbod te hebben ondervonden in 2014. Het extra aanbod doet zich met name voor in Oude Wijken. De mate waarin extra aanbod zich voordoet valt niet goed te kwantificeren omdat harde vergelijkingscijfers over voorgaande jaren ontbreken. Daarbij wordt het door personeel van deze wijkposten geruimde grofvuil op het afvalbrengstation Vinkhuizen afgegeven. Extra aanbod dat zich heeft voorgedaan zit dan ook versleuteld in het totale aanbod van ABS Vinkhuizen.

Kleinere dumpingen en/of bijplaatsingen bij onder-/bovengrondse containers zijn/worden door veegteams van de wijkposten geruimd. Teamleiders geven aan dat een veegploeg gemiddeld genomen 1 uur per dag kwijt is aan het opruimen van dergelijke kleinere dumpingen. Daar waar zich in bepaalde stadsdelen extra aanbod heeft voorgedaan is dit in 2014 binnen de reguliere capaciteit van de wijkposten opgevangen.

Grotere dumpingen zijn/worden geruimd door afdeling Stadsonderhoud. Het gaat dan om grof afval dat vanwege de afmetingen of hoeveelheid niet / slecht door de veegauto's van de wijkposten zelf geruimd kan worden (bankstel, tafels, matras e.d.). In 2014 heeft Stadsonderhoud 257 keer grofvuil moeten ruimen. Gemiddeld gaat het om circa 4 - 5 gevallen per week. De benodigde inzet van Stadsonderhoud hiervoor bedraagt zo'n 3 uur/week. In totaal is er 17 ton grof vuil geruimd. De omvang van grotere dumpingen is daarmee beperkt te noemen.

Al met al heeft er een lichte verschuiving van de benodigde inzet plaatsgehad. Zo heeft Stadsonderhoud in 2014 minder inzet dan geraamd hoeven te plegen om zowel het betaalde als oneigenlijk aangeboden grof vuil op te halen. Door Wijkonderhoud en dan met name vanuit de wijkposten Binnenstad & Oude Wijken is er in 2014 iets meer inzet nodig gebleken dan verwacht.

Aanmelden grofvuil

Per 1 september 2014 is de website aangepast zodat bewoners die grofvuil digitaal aanmelden – na opgave van de hoeveelheid grof vuil die men wil laten halen – eerst via Ideal moeten betalen alvorens de melding geaccepteerd wordt. Dit scheelt inzet voor het opstellen van facturen en voorkomt dat kosten mogelijk niet betaald worden. Sinds september wordt circa 40-50% van de meldingen voor het halen van grof vuil via Internet gedaan en direct betaald. De overige aanmeldingen worden gefactureerd.

Financiële effecten

Activiteit	Kosten (€ / jr)	
KOSTEN ONDER OUDE REGELING GHA	TOTAAL	€ 1.513.000
Halen GHA aan huis	subtotaal	€ 602.000
• Inzet personeel/materieel (6 ploegdagen/week à 2 man + voertuig, 8 uur/dag)		€ 364.000
• Verwerkingskosten (ca 1.700 ton GHA a € 140,=/ton)		€ 238.000
Inzameling via Afvalbrengstations	subtotaal	€ 911.000
• Verwerkingskosten (13.015 ton a gemiddeld € 70,=/ton)		
KOSTEN ONDER NIEUWE REGELING GHA	TOTAAL	€ 1.088.300
Halen GHA aan huis tegen betaling	subtotaal	€ 4.200
• Inzet personeel/materieel (SO) (5,5 uur/week à 2 man + voertuig)		€ 41.700
• Opbrengst leges (750 adressen/jr, 85% max. 1,5 m3, 15% > 1,5 m3) ⁽²⁾		- € 37.500
Verwerkingskosten GHA halen aan huis		€ 14.000
• Ca. 100 ton / jr GHA à € 140,=)		
Ruimen (extra) grotere illegale dumpingen Stadsonderhoud	subtotaal	€ 25.150
• Inzet personeel/materieel vanuit SO (3 uur/week a 2 man + voertuig)		€ 22.750
• Verwerkingskosten (ca 17 ton /jr GHA à € 140/ton)		€ 2.400
Inzameling via Afvalbrengstations	subtotaal	€ 990.000
• Verwerkingskosten (15.225 ton a gemiddeld € 65,=/ton) ³		
Ruimen (extra) kleinere illegale dumpingen/ bijplaatsingen Wijkonderhoud		€ 54.950
• Extra inzet personeel/materieel WO (ca 20 uur/week veegploegen)		
	KOSTENBESPARING	-€ 424.700
	Waarvan op inzet personeel/materieel	- € 282.100
	Waarvan op verwerkingskosten GHA	- € 142.600

De kostenbesparing valt met name gunstiger uit dan vooraf geraamd door hogere besparingen op verwerkingskosten.

Milieustraatacties

De afgelopen jaren zijn op verzoek vanuit de wijk/wijkverenigingen milieustraatacties ondersteund (2013: 15, 2014: 19) in bepaalde (aandachts-)wijken. Deze opruimacties - welke veelal plaatsvonden binnen het kader van breder opgezette participatieacties - werden vanuit NLA-gelden gefinancierd. Per 2015 zijn de NLA gelden komen te vervallen. Hierdoor komt de organisatie en financiering van dergelijke acties mogelijk in het gedrang.

De milieustraatacties voldoen in een behoefte onder bewoners en wijkorganisaties. Inschatting is dat deze acties ook mede helpen voorkomen dat er – met name in de aandachtswijken - op grotere schaal grofvuil gedumpt wordt in de openbare ruimte. Daarbij kunnen deze acties ongewenste incidenten en schades rond oud & nieuw helpen voorkomen.

² O.b.v. het aantal adressen waar tegen betaling grof vuil is opgehaald en de aangeboden hoeveelheden bedragen de opbrengsten in 2014 voor het aan huis ophalen van grof vuil € 37.277,=. Door het SSC is in 2014 in 600 gevallen een tarief in rekening gebracht. In totaal is een bedrag van € 30.453,50 gefactureerd. Er moet nog gefactureerd worden over de maand december. Begin 2015 belopen de openstaande vorderingen € 5.901,=, waarvan € 4.638,50 langer dan 3 maanden.

³ In 2014 is meer afval afgegeven op de afvalbrengstations. De toename betreft hoofdzakelijk herbruikbare deelstromen zoals hout dat tegen zeer lage kosten verwerkt kan worden. Hierdoor daalt ook het gemiddelde verwerkingstarief per – via het afvalbrengstation - ingezamelde ton afval.

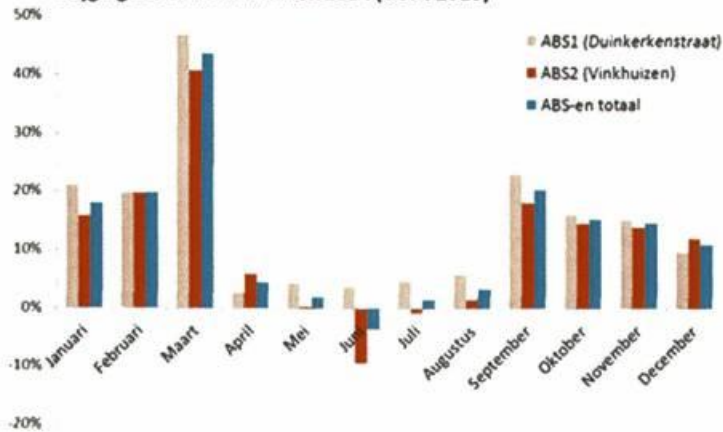
Conclusies en aanbevelingen

Overall is de conclusie dat de invoering van een betaalregiem voor het laten ophalen van grof vuil positief en naar verwachting heeft uitgepakt. De bezuinigingstaakstelling is (ruimschoots) gerealiseerd. Er is beperkt en beheersbaar sprake van (extra) illegaal aanbod van grof vuil in de openbare ruimte. De inzameling aan huis van grof vuil was in 2014 niet volledig kostendekkend.

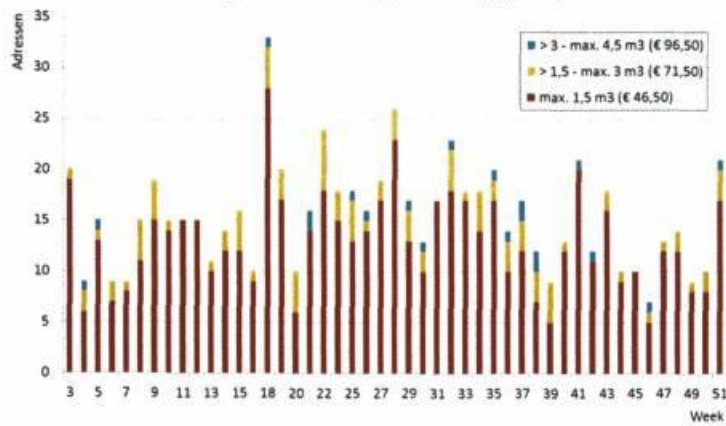
Aanbevelingen:

- De kostendekkendheid van het ophalen aan huis van grof vuil verbeteren - gezien ook het geringe aantal meldingen – door de inzamel frequentie van grof vuil te wijzigen van wekelijks naar tweewekelijks.
- De ten opzichte van de begroting 2014 / 2015 éxtra gerealiseerde kostenbesparing deels te benutten voor blijvende ondersteuning van milieustraatacties. Binnen de exploitatie 2015 hiertoe een bedrag van € 50.000 te reserveren. Hiermee kunnen circa 10 – 15 milieustraatacties worden ondersteund/gefinancierd. Met ingang van 2016 dit bedrag mee te nemen binnen de afvalstoffenheffing.
- Dit budget te benutten ter ondersteuning van milieustraatacties welke binnen het kader van breder opgezette participatieinitiatieven rond de thema's schoon, heel en veilig worden georganiseerd door en vanuit wijken.
Voor wat betreft ondersteuning van milieustraatacties te blijven focussen op acties in de bestaande aandachtswijken, rond hotspots en oud en nieuw. Mochten daarbuiten extra milieustraatacties gewenst worden waardoor dit budget overschreden dreigt te worden, dan dient nadere afweging en eventuele financiering daarvan plaats te vinden vanuit / binnen de kaders van wijkbudgetten (wijkwethouder).
- De kostenbesparing voor het overige per 2016 tot uiting te laten komen in de afvalstoffenheffing (verlaging met circa € 0,80/aansluiting).
- Het KCC te verzoeken om bewoners die grof vuil telefonisch aanmelden nadrukkelijker door te verwijzen naar de website (betaling vooraf via Ideal). Dit kan onnodige inningskosten voorkomen en het risico op oninbare vorderingen verkleinen.

Stijging bezoekersaantallen 2014 (t.o.v. 2013)

Aantal adressen grof vuil halen tegen betaling (2014)

Ruimen (illegaal) grofvuil Stadsonderhoud 2014

